

hed for at bestemme, at fortrinsretten også kan gives til aktiver, der overstiger den pågældende livsarvings arvelod mod, at arvingen udbetaler det overskydende beløb kontant til de øvrige arvinger. Fortrinsretten skal alene være begrænset af en længstlevende ægtefælles ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til den pågældendes personlige brug eller mindreårige børns brug. I det omfang der er tale om et fællesejeaktiv, skal den længstlevende ægtefælle endvidere have fortrinsret til at overtage en fast ejendom eller andelsbolig, der har tjent til familiens bolig, eller hvortil ægtefællernes eller den længstlevende ægtefælles virksomhed er knyttet. Tilsvarende gælder for indbo i det fælles hjem, den længstlevende ægtefælles arbejdsredskaber og et motorkøretøj, der har været anvendt af den længstlevende ægtefælle. Udvalgets forslag indebærer på dette punkt en udvidelse af testationskompetencen i forhold til den gældende arvelovs § 26, stk. 2, hvorefter ægtefællens ret til at overtage aktiver til vurderingsbeløbet generelt ikke kan berøres af en fortrinsret, der tildeles en livsarving ved testamente. Den foreslåede ændring vil kunne lette tilrettelæggelse af generationsskifter ved, at det kan bestemmes, at aktier og andre erhvervsaktiver skal tilfalde en livsarving, således at der gives denne fortrinsret til at udtage dem også over for ægtefællen.

Udvalget foreslår endvidere, at arveladeren ved testamente skal have mulighed for at bestemme, at en livsarvings tvangsarv skal udbetales kontant. En adgang hertil vil navnlig gøre det muligt for den arving, der som led i et generationsskifte skal overtage en virksomhed, at udbetale de øvrige livsarvingers tvangsarv kontant. Bestemmelsen foreslås imidlertid ikke begrænset til boer, hvor der er en erhvervsvirksomhed. En tvangsarving, der alene skal arve et kontantbeløb, bør ikke kunne gøres til legatar i boet, idet det ville indebære, at den pågældende vil være uden indflydelse på f.eks. valg af gravsted. Udvalget foreslår, at det kommer til fremgå af dødsboskifteloven, at en tvangsarving, der skal have sin tvangsarv udbetalt kontant, fortsat skal anses for arving i boet.

Udvalget foreslår desuden, at arveladeren skal have valgfrihed til at placere sin kvantitative (størrelsesmæssige) og kvalitative (genstandsmæssige) testationskompetence vedrørende livsarvinger mellem fælleseje og fuldstændigt særeje. Valgfriheden skal efter udvalgets opfattelse alene være begrænset af en længstlevende ægtefælles ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til den pågældendes personlige brug eller mindreårige børns brug. I det omfang der er tale om et fællesejeaktiv, skal valgfriheden endvidere være begrænset af, at den anden æg-

tefælle skal give sit samtykke til testamentariske dispositioner over en fast ejendom eller andelsbolig, der har tjent til familiens bolig, eller hvortil ægtefællernes eller den længstlevende ægtefælles virksomhed er knyttet. Tilsvarende gælder for indbo i det fælles hjem, den længstlevende ægtefælles arbejdsredskaber og et motorkøretøj, der har været anvendt af den længstlevende ægtefælle. Udvalgets forslag herom er formentlig en ændring i forhold til den gældende retstilstand, hvor det antages, at der må skelnes mellem fælleseje og særeje, og at der derfor er vandtætte skodder mellem fælleseje og særeje. Efter gældende ret kan en kvantitativ testationskompetence fra særejet således formentlig ikke anvendes til at udvide grænserne for kvalitative testationer vedrørende fællesejeaktiver og omvendt. Om gældende ret vedrørende dette spørgsmål henvises til betænkningen s. 356-357.

Som begrundelse for at give arveladeren valgfrihed i denne henseende henviser udvalget til, at der i praksis kan være behov for en sådan ændring af placeringen af testationskompetencen. Det kan f.eks. være nødvendigt for, at en ægtefælle, der driver en erhvervsvirksomhed, kan testere over virksomheden til den arving, der er bedst egnet til at varetage den fremtidige drift.

Der henvises til betænkningen s. 364-368.

10.2.2. Umyndiges arv

Navnlig med henblik på at skabe mulighed for at sikre, at formue, som en mindreårig har arvet eller fået udbetalt fra forsikringer fra den ene af forældrene eller dennes slægt, ikke skal tilfalde den anden af forældrene eller dennes slægt, hvis barnet dør, inden det fylder 18 år, foreslår udvalget, at en arvelader ved testamente skal have mulighed for at træffe bestemmelse om, hvem tvangsarv, der tilkommer en livsarving efter arveladeren, skal tilfalde, hvis livsarvingen dør før det fyldte 18 år uden at have indgået ægteskab og uden at efterlade sig børn. Det foreslås, at et sådant testamente skal bortfalde automatisk, når livsarvingen fylder 18 år. Baggrunden herfor er, at livsarvingen på dette tidspunkt bliver myndig og selv kan oprette testamente. Ønsker livsarvingen testamentets indhold videreført, må den pågældende derfor selv oprette testamente på dette tidspunkt.

Der henvises til betænkningen s. 99-100.

10.2.3. Fordeling af tvangsarven efter en tvangsarving, der er ude af stand til at handle fornuftmæssigt

Udvalget peger på, at det i en del tilfælde forekommer, at forældrene til en psykisk udviklingshæmmet, der ikke er i stand til fornuftmæssigt at oprette testamente, ønsker at bestemme, hvem arven efter foræl-